

Література:

1. Про затвердження Порядку вилучення з обігу, утилізації або знищення ветеринарних лікарських засобів, що не відповідають вимогам законодавства про ветеринарну медицину та благополуччя тварин або термін придатності яких закінчився: наказ Мінагрополітики та продовольства від 25.10.2022 № 826. Офіційний вісник України. 2022. № 100. Ст. 6284.
2. Полюхович Л.І. Правове забезпечення виробництва сільськогосподарської продукції, її переробки та реалізації в Україні у контексті вимог СОТ : Монографія. К: Видавець О.М. Ешке, 2014. 208 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-318-0-102>

Рекуненко Т.О.

к.ю.н., доцент,

заступник директора

Криворізький навчально-наукового інститут

Донецького державного університету внутрішніх справ

м. Кривий Ріг, Україна

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПОБІГАННЯ ФІНАНСОВИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

У контексті глобалізаційних процесів та науково-технічного прогресу з'являються нові форми та методи вчинення фінансових правопорушень, які стають своєрідною основою для виникнення транснаціональних правопорушень у фінансовій сфері. До того ж, зростання масштабів фінансових правопорушень загрожує державній безпеці, уповільнює її соціально-економічний розвиток і підриває авторитет, а також всю податкову систему країни. Сучасна державна політика у сфері протидії фінансовим правопорушенням повинна базуватися на розумінні важливості створення ефективного механізму для впровадження превентивних заходів та формування необхідної інституційної системи. Для цієї діяльності слід виділяти достатні ресурси. Крім того, важливо забезпечити контроль за діяльністю уповноважених суб'єктів у запобіганні фінансовим правопорушенням [1].

На думку, С. В. Четтта, формування науки фінансового права, яке сприяло становленню правового регулювання фінансових правопорушень пов'язані з виникненням перших видів податків (доменів і регалій), початкового закріплення відповідальності за їх несплату. До 1991 р. таке забезпечення характеризується вже основними

сучасними векторами розвитку фінансового права, прийняттям низки нормативно-правових актів, які містили визначення механізму притягнення до відповідальності у фінансовій сфері. У подальшому, з 1991 р. по 2000 р. – наявна значна система нормативно-правових актів та підзаконних актів, яка характеризується їх колізійністю і невідповідністю, лише в сфері оподаткування їх налічувалося понад п'ятдесят. Розпочинаючи з лютого 2022 р. і до тепер – «воєнний час», що характеризується вимушеними частими змінами законодавства з метою забезпечення фінансової безпеки держави, введення обмежень, мораторіями на податкові перевірки, що викликає недоотримання податкових надходжень, застосування штрафних санкцій та інші виклики, які наразі постали перед всією фінансовою системою [2].

Правові основи запобігання фінансовим правопорушенням становлять єдину системну структуру, елементи якої знаходяться у відносній субординації та ієрархічній підпорядкованості відповідно до логіки правового регулювання, включає лише ті нормативно-правові акти, що містять загальні правила щодо запобігання фінансовим правопорушенням та їх складових. Загалом, запобігання фінансовим правопорушенням ґрунтується на комплексі всіх форм юридичного закріплення та організаційного забезпечення загальнообов'язкових норм поведінки і їх взаємозв'язків.

Правова основа запобігання фінансовим правопорушенням є цілісною системою з ієрархічною підпорядкованістю елементів. Цю систему можна представити як трирівневу структуру. Розгляньмо детальніше кожен рівень.

Перший рівень складає міжнародно-правовий рівень, що включає угоди, конвенції, міжнародні договори та протоколи. Він базується на міжнародно-правових документах, схвалених Верховною Радою України. Важливо проаналізувати як внутрішні, так і міжнародні правові акти, що стосуються організаційних та змістовних аспектів боротьби з цим негативним явищем. Особливу увагу слід приділити вивченню заходів протидії легалізації коштів, здобутих злочинним шляхом, оскільки саме можливість подальшого використання цих коштів визначає «рентабельність» і привабливість вчинення фінансових правопорушень [3].

Конституційний рівень є другим рівнем. Це рівень в першу чергу, представлений Конституцією, яка лише частково регулює це питання. Зокрема, ст. ст. 67, 68 та 92 Конституції України визначають обов'язки громадян, зокрема: сплату податків і зборів; дотримання Конституції та законів України; юридичну відповідальність; виключне право законів України на встановлення Державного бюджету та бюджетної системи; систему оподаткування, податки і збори; основи створення та функціонування фінансових, грошових, кредитних і інвестиційних ринків; статус національної валюти та іноземних валют на території

України; порядок формування та погашення державного внутрішнього і зовнішнього боргу; а також порядок випуску та обігу державних цінних паперів та інше [4].

Третій рівень представлений законодавчою базою, яка охоплює кодекси, закони України, постанови, інструкції, укази Президента, а також накази міністерств та інших відомств. У контексті законів, що регулюють сферу запобігання фінансовим правопорушенням, їх варто класифікувати наступним чином: 1) закони, які встановлюють основи фінансової діяльності та умови її належного здійснення. До цієї категорії відносяться: «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»; «Про запобігання корупції»; «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців та громадських формувань»; «Про ліцензування видів господарської діяльності» тощо. Податковий кодекс України займає провідне місце в цій групі законів, оскільки він є основним законодавчим актом, що регулює відносини оподаткування, податкову систему в цілому, її основи, а також елементи правового механізму оподаткування. У цьому документі поєднуються матеріальні та процесуальні аспекти регулювання податкової системи, охоплюючи всі аспекти справляння податків та зборів [5].

Підводячи підсумки, слід зазначити, що під правовими засадами запобігання фінансовим правопорушенням слід розуміти систему нормативно-правових актів, які регулюють правовідносини у цій сфері, визначають правовий статус суб'єктів, що займаються запобіганням фінансовим правопорушенням, а також відповідальність, принципи та засоби для їх запобігання. Об'єктом правового регулювання є специфічна поведінка індивідів або груп людей, а також категорій населення, яка в своєму змісті підлягає регулюванню певними принципами, нормами або юридичними засобами. Предметом правового регулювання є конкретні суспільні відносини, які виникають і потребують нормативного регламентування.

Правові засади запобігання фінансовим правопорушенням закладено в тривірневій структурі, до якої належать, зокрема, міжнародно-правовий рівень (наприклад, угоди, конвенції, міжнародні договори, протоколи), конституційний рівень (Конституція України та офіційні роз'яснення її положень), законодавчий рівень (наприклад, кодекси, закони України, постанови, інструкції, укази Президента України, накази міністерств та інших відомств).

Література:

1. Уртасва Л. Г. Теоретико-правові засади запобігання фінансовим правопорушенням: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 198 с.

2. Чечетт С. В. Правове регулювання запобігання правопорушенням у фінансовій сфері: дис. ...докт. філософ. 081 – Право. Ірпінь, 2023. 198 с.
3. Резнік О. М. Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України: дис. ...докт. юрид. наук: 12.00.07. Суми, 2019. 509 с.
4. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>
5. Кривошеєв К. О. Фінансова безпека країни: теоретико-правовий аналіз. *Правові горизонти*. 2018. № 12. С. 28-34

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-318-0-103>

Тицька Я.О.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри державно-правових дисциплін
факультету права та економіки,
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

ФЕНОМЕН ПЕРШИХ МІЖНАРОДНИХ УГОД УКРАЇНИ ПРО НАУКОВУ СПІВПРАЦЮ У ЧАСИ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Перші виявлені спроби міжнародної взаємодії у вимірі наукового співробітництва у часи становлення сучасної української державності спостерігалися й до проголошення незалежності України. Таким документом був, прикладом Меморандум про наукове і культурне співробітництво від 18 липня 1990 р. між Міністерством культури, Міністерством вищої і середньої спеціальної освіти, Інститутом мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т.Рильського Академії наук ще Української Радянської Соціалістичної Республіки (далі – УРСР) та Міністерством культури і багатокультурності провінції Альберта. Але саме цей документ спирався на Угоду між Урядом СРСР і Урядом Канади про співробітництво між республіками СРСР і провінціями Канади від 20 листопада 1989 року, а тому повноцінним міжнародним договором його назвати важко [1].

Так саме повна міжнародна правосуб'єктність не спостерігалася й в Угоді з МАГАТЕ про проведення міжнародних наукових досліджень наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції в науковому центрі «Прип'ять» від 21 вересня 1990 р. [2]. Цей документ укладався з МАГАТЕ спільно «Радянськими учасниками» у вигляді СРСР, а також